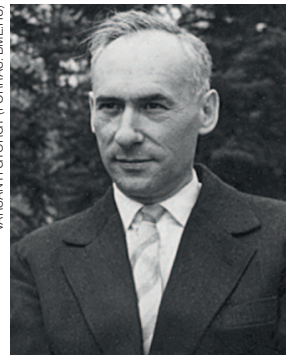

Sohár Pál

100 éve született Varsányi György^{*}

Varsányi professzor, szakmai pályafutásom „Geharnischtere”

VARSÁNYI GYÖRGY FORRÁS: BME-HU

Mozart *Varázsfuvolájában* két páncélos őrtálló – Geharnischer Männer – őrzi a beavatottak birodalmát az arra méltatlanok elől, és csak azokat vezetik be oda, akik kiállják a próbákat, bizonyítva, hogy méltók a bebecsátásra. Ilyen őrtállója volt Varsányi professzor minden szintet-lépésnek a tudományos kutatói pálya hierarchiájában. Egyetemi hallgatóként ő vizsgáztatott fizikai kémiából, majd későbbi szakterületem, az infravörös spektroszkópia tudományából, ő volt egyetemi doktori szigorlatomon a bizottsági elnök, egyben a főtárgy kérdezője, később kandidátusi értekezésem egyik bírálója, és az ő ajánlása jutottatott első munkahelyemhez a Gyógyszerkutató Intézetben.

Általános vélekedés szerint a fizikaikémia-vizsga volt a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyészmérnöki Karán az ötéves tanulmányok során a legnehezebb vizsga. És a vizsgáztató Varsányi professzornak félelmetes híre volt a diákság körében. Valóban igen szigorú, de az önálló gondolkodást méltányló, igazságos, tárgyilagos és türelmes vizsgáztató volt. Aki a vizsgát nála jó eredménnyel abszolválta, bizonyította kiemelkedő képességeit és alkalmasságát a kutatói pályára. A sikeres Varsányi-vizsga tekintélyt teremt nemcsak a hallgatóársak, de a többi oktató között is.

A fizikai kémia tantárgy több tudományterületet fogott át: ennek keretében oktatták az anyagszerkezetet, a termodinamikát, a reakciókinetikát, az elektrokémiát és a kolloidikát is.

A tárgy oktatása a termodinamikával kezdődött. Az előadó a tanszékvezető professzor, a tudományterület nemzetközi hírű szakteknitelye volt. A professzor kiváló kutató volt, de élemedett korában már nem igazán jó előadó. Feltehetőleg előrehaladott kora okán is halkán, akadozva beszélt, motyogott, gyakran elrontotta egy-egy levezetés egyik-másik lépését. Tévedését aztán táblatörlést követő ismételt levezetésekkel korrigálta. Mi, hallgatók unalmasnak és követhetetlennek tartottuk az előadásait.

Ezért aztán óriási kontraszt volt, amikor az anyagszerkezeti rész előadójaként Varsányi György, akkor még egyetemi docens, jelent meg a katedrán. Magas, egyenes tartású, impozáns megjelenése önmagában is vonzotta hallgatósa tekintetét és figyelmét. Az órák elején felírta a táblára – pontokba szedve – előadása vázlatát, s a pontokat követve világosan, tömören, jól érthetően, a fontosabb momentumokat hangsúlyozva és a levezetéseket lépésenként indokolva beszélt. A legbonyolultabb képleteket is fejből írta fel, soha nem tévesztett, nem hezitált, nem voltak memóriazavarai. Nem engedett meg magának előadások közben „lazításokat”: felesleges szószaporítást, szellemes közbevetéseket,

humorizálást, csakis az anyagra koncentrált. És semmit sem hagyott magyarázat nélkül. Fegyelmezett, feszes, szikár előadásait nem volt könnyű követni, de aki figyelt és követni tudta, annak szinte sosem kellett otthon tanulnia vagy a hallottakat utánaolvasással, ismételtetésekkel megemésztienie.

Elképesztő memóriája volt! Amilyen aszkétikus, szinte merev volt viselkedése előadás és vizsgáztatás közben, olyan oldottan, fesztelenül érintkezett tanítványaival az órákon kívül. Például fogadott, hogy egy óra alatt memorizálja a telefonkönyv egy oldalát, s ha egy nevet vagy telefonszámot mondunk, ő a névhez tartozó hívószámmal vagy a hívószámhoz tartozó névvel válaszol.

Rendkívül sokoldalúan művelt, szellemes társalgó, kitűnő humorú ember volt. Akadémiai doktori védésén egyik bírálója – szakmai kifogásolnivalót nem találván Varsányi példaszzerű alaposítással megírt, remekül felépített, magas színvonalú értekezésében – az ilyenkor szokásos „nyelvészkedéssel” helyettesítette a hibák, hiányosságok, tévedések, megalapozatlan állítások számonkérését. Abba kötött bele, hogy Varsányi a latinus „iners” írásmódot használta a német szaknyelvből átvett és meggyökeresedett „inert” forma helyett. Varsányi válasza így hangzott: „Nem vitatkozom, beletörődve a bíráló kifogásának jogosságába, megadással viselem *sortomat*.”

Bár szakmaszeretete, pedagógusi elkötelezettsége példaadó volt, távol állt tőle a „szakbarbárság”. Széles körű és alapos irodalmi műveltsége köztudott volt, beszélgetéseink során mégis gyakran meglepett olyan szellemes és mélyreható elemzésekkel, amelyek a legkiválóbb irodalmároknak is becsületére váltak volna. „Átköltötte” Dante *Isteni színjátékának* egyes versszakait, a tanszéki munkatársakra és napi eseményekre aktualizálva, a dolgokat humoros oldaluk felől közelítve. Ugyancsak kitűnő humorérzéssel adaptálta Babits „Danaidák” című költeményét az egyetemi élet apró mozzanataira alkalmazva „Diákdana” címmel. Nagyon szerette a komoly zenét, szorgos hangverseny-látogató volt, de odahaza is sok zenét hallgatott a rádióból és hanglemezeiről. Lakásán zenei előadásokat tartott. Lefordította a *My Fair Lady* angol szövegét, és lejátszva a musical zenéjét levetítette hozzá az általa lefordított magyar szöveget.

Ezekre az otthoni „produkciókra” barátait és a fizikai kémiából jeles zárthelyit író vagy nála jelesre vizsgázó hallgatóit hívta meg, utóbbiakat mintegy jutalmul. Hallgatóársammal, későbbi feleségemmel, többször is meghívottjai voltunk ezeknek a lakásán tartott házi hangversenyeknek. E „jutalomhangversenyeken” más darabok is, főként klasszikus művek szerepeltek. Nagy lemezgyűjteményéből programokat állított össze (egy program pl. egy nyitányból, egy versenyműből és egy szimfóniából állt), és

* Emlékeim néhai professzoromról, későbbi szerzőtársamról és barátomról.

minden programot kartonlapra (akkoriban használatos lyukkártyákra) írt fel. A lapok két dobozban voltak: egyikben az abban az évben már lejátszott műsorokat tartalmazók, a másikban a többi. Vendégei ez utóbbi dobozból választhattak műsort (hogyminden lemez egyenletesen sorra kerüljön). A műsorokhoz rövid bevezető előadást is tartott, s ilyenkor is megcsodálhattuk páratlan memóriáját: amint felsorolta a szerzők és előadók életrajzi adatait, életük fontosabb eseményeit, a művek keletkezésének és utóéletének mozzanatait.

Varsányi a szegedi egyetemen fejezte be egyetemi tanulmányait, a Kiss Árpád professzor vezette Fizikai Kémiai Tanszéken. Kiss professzor volt a spektroszkópiai és kvantumkémiai tudományok hazai meghonosítója, az ezeken a tudományterületen folyó kutatások úttörője. Az ő iskolájából került ki Varsányi György mellett, többek között, Sándorfy Kamill, a montreáli egyetem professzora, az infravörös spektroszkópia első kémiai szerkezetkutatási alkalmazásait tárgyaló szakkönyv egyik társszerzője és Paunz Rezső Izraelben élő kvantumkémikus-professzor, mindketten az MTA külső tagjai, valamint Láng László, a BME professzora, a magyarországi UV-spektroszkópia kiemelkedő szakértője. Kiss Árpád volt Varsányi akadémiai doktori értekezésének egyik bírálója és azonos nevű kvantumkémikus fia a Varsányi-tanszék egyik munkatársa. A spektroszkópia iránti érdeklődését Varsányi a Kiss-iskolából vitte magával.

Az 1958/59-es tanévben Varsányi fakultatív tanfolyamot (speciálkollégiumi előadásokat) hirdetett meg Infravörös (IR) spektroszkópia címmel. Az akkoriban Nyugaton már rohamosan elterjedő, egyre nagyobb karriert befutó, s máig is egyik legfontosabb kémiai szerkezetkutató műszeres módszer hazánkban még szinte teljesen ismeretlen volt. Mindössze két kezdetleges, akkor már korszerűtlennek számító (IKSZ-11 elnevezésű, szovjet gyártmányú) mérőműszer volt Magyarországon: az egyik Veszprémben a MÁFKI, a másik az MTA KKKI és a BME Fizikai Kémiai Tanszék közös tulajdonában.

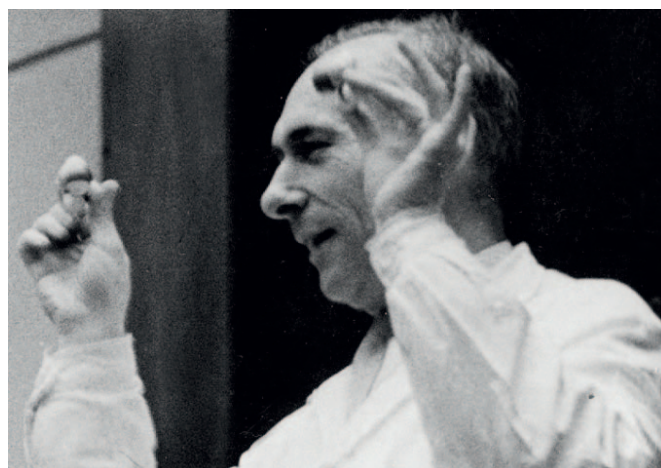
A speciálkollégiumok intézménye akkor még ritkaság volt a BME-n. (Úgy emlékszem, mindössze még egy létezett: Messmer András elméleti kémia tárgyú kurzusa.) A hallgatók nemigen tudták, hogy ilyen fakultatív kurzusok is léteznek, ezért toborozni kellett a jelentkezőket. Az akkor negyvenes évei elején járó, fiatal Varsányi természetes módon vonzódott a csinos és okos diáklányokhoz, ezért a jól tanuló és szépségükkel is kitűnő évfolyamtársnőinket hívta meg kurzusára. Közöttük volt későbbi feleségem, aki iránt akkoriban támadt fel bennem heveny érdeklődés. Így aztán – bár engem nem hívott Varsányi – én is jelentkeztem a tanfolyamra. Vagy tucatnyi lányból és másodmagammal két fiúból állt össze a hallgatóság. Mivel azonban az előadások túl elvontnak bizonyultak, túl sok nehezen emészthető matematikai részt tartalmaztak, a lányok lassanként mind lemorzsolódtak, s mire vizsgára került a sor, egyszemélyes maradtam. Remélem, nem csak ezért kaptam jelest a vizsgán. Mindenesetre azonban így lett belőlem IR-spektroszkópus.

IR-ismereteimnek és az IR-speckollból letett sikeres vizsgámnak köszönhetően a Szerves Technológiai Tanszék, ahol diplomamunkám készítettem, Varsányi professzor javaslatára közös témát jelölt ki számomra a Fizikai Kémiai Tanszékkel. A Technológián szintetizált vegyületek szerkezetét a Fizkém Tanszék IR-spektrométerével vizsgálhattam, illetve deríthettem fel.

Az 1956-os forradalom és szabadságharcbeli részvételem következményeként a vegyészmérnöki diploma megszerzése után, az egyetemtől kapott „útravaló” – ún. káderlap – hatására, hónapokon át nem kaptam állást. Az egyetem a végén már azzal

fenyegetett, hogy „veszélyes munkakerülőként” visszavonják éppen csak megszerzett diplomám, ha rövid időn belül nem helyezkedem el. Csakhogy bárhol jelentkeztem, elolvasván a káderlapom, mindenütt eltanácsoltak. Végül sikerült egy protekciós álláshoz jutnom, s néhány hónapig állatorvosi munkakörben dolgoztam. Szerencsémre egy Károlyi-kerti szabadtéri koncerten öszszetalálkoztam Varsányi prof-fal. Érdeklődött, hol dolgozom, s mikor elmondtam elhelyezkedési gondjaim, rögtön felajánlotta, hogy ő majd szerez nekem állást.

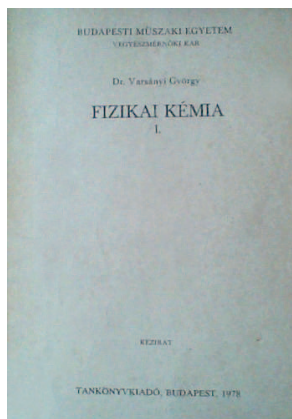
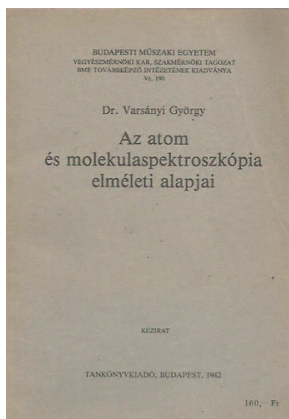
Az 56-os forradalom eltiprása után a „testvéri” Szovjetunió, az ehhez nyújtott „hathatós katonai segítséget” követően, gazdaságilag is támogatta a romokban heverő, éhező és a politikai terrort nyögő Magyarországot. Ennek keretében három IR- (IKSZ-12: InfraKrasznűj Szpektrometer) készüléket ajándékozott hazánkunknak. Az akkori Magyarországnak nem éppen IR-készülékekre volt a legnagyobb szüksége, ráadásul az ún. egyszugaras IKSZ-12 műszer akkor már korszerűtlennek számított, és hogy még paradoxabb legyen a dolog, használhatatlan állapotban érkeztek a berendezések. De ez egy másik történet. Az egyik spektrométert a Gyógyszerkutató Intézet kapta, ahol viszont nem volt senki, aki az IR-spektroszkópiához értett volna, vagy akárcsak hallott volna róla. Mint a tudományterület hazai legtekintélyesebb szakértőjéhez, Varsányi professzorhoz fordultak, hogy ajánljon szakembert, aki a műszerrel bánni tudna. Varsányi prof. pedig engem ajánlott. S ekként neki köszönhettem első, képzettségemnek megfelelő állásomat.

Előadás közben az 1970-es években (forrás: www.bme.hu)

Varsányi prof. nemcsak állást szerzett számomra, de egyúttal meghívott tanszékére, hogy amíg a GYKI gondoskodni tud a műszer és kezelője elhelyezéséről, vendégkutatóként a Fizikai Kémiai Tanszéken dolgozzam – készüljek fel az IKSZ-12 üzembe helyezésére és működtetésére. Más kérdés, hogy az első ott töltött napon, pechemre, öszszetalálkoztam volt évfolyamtársnőmmel, aki akkor kari KISZ-titkár volt, és azonnali hatállyal eltávolított az egyetemről. Számomra az eset főként azért volt kínos, mert meghívásommal kellemetlenséget okoztam Varsányinak, aki láthatólag feszengve kért meg, alig néhányórnyi otlétem után, hogy többet ne jöjjenek a tanszékre, mert felszólították eltávolításomra.

Egy évtized múltán másodszor is bajba kevertem politikai „feketebárányságommal”. Egyetemi docensi, illetve 1960-tól professzori és 1965-től tanszékvezetői állása mellett, Varsányi 1957-től az MTA Központi Kémia Kutatóintézet (KKKI) Szerkezetkutatási Osztályának is vezetője volt. Mivel politikai okokból tan-

székére nem hívhatott meg, a KKKI-ba tervezte meghívásomat. A dolog már előrehaladott állapotban volt. Varsányi kijelölte kutatási témám, szobám, benne leendő íróasztalom és a műszert is, amelyen majd dolgozom, amikor sor került az új munkatársak felvételét kötelezően megelőző „elbeszélgetésre” a személyzeti vezetővel. Ez lényegében a felveendő személy politikai nézeteit firtató kérdézőködést jelentett. Arra a kérdésre, hogy minek tartom az 1956-os eseményeket: ellenforradalomnak, forradalomnak vagy valami másnak, Pozsgait majd két évtizeddel megelőzve, s kellőképpen indokolva, „szabadságharcnak” neveztem 56-ot. Ezzel nagy hirtelen hamvába fulladt KKKI-s karrierem. Késő este otthon csengett a telefon. Varsányi volt. Ezt kérdezte: „Mit tudtál mondani, aminek ilyen frenetikus hatása volt?” Szemrehányást nem tett, és sosem beszéltünk később erről az afférról.

Az 50-es években elvették az egyetemektől a PhD-fokozat odaítélésének jogát, helyette szovjet mintára bevezették a „tudományok kandidátusa” fokozatot, amelyet azonban az MTA adományozott. Az egyetemeknek megmaradt a dr. technikus vagy egyetemi („kis doktori”) doktori cím, amelyet a kandidátusi fokozatot elnyerők automatikusan megkaptak. Az ekként „lefokozott fokozat” érthetően nem volt vonzó, különösen, mivel ugyan nem volt nyelvvizsga sikeres letételéhez kötve, de három tárgyból (fő- és mellékszaktárgy + ideológia) kellett szigorlatozni és értékezést írni, mint a PhD-fokozatért is. Ezért csak kevesen vállalták a fáradtságot a dr. techn. oklevél elnyeréséért. Jómagam azonban úgy véltem, hogy ha „van lécc”, azt át kell ugrani, még ha át is lehetne bújni alatta. Doktori vizsgámra 1962 tavaszán került sor, s nemcsak a fenti okból számított rendkívülinek, de azért is, mert a kevesek, akik vállalták a megszerzését, és még inkább, akik a kandidátúra révén kapták, szinte kivétel nélkül jóval idősebb korban jutottak hozzá (én akkor 26 éves voltam). A vizsgabizottság elnöke és a főtárgy „kérdője” – mint említettem – Varsányi volt.

Verőfényes tavaszi nap volt, Varsányi ingujjra vetkőzve, laborköpenyben várt a szobájában. Mikor megérkezett a vizsgabizottság két másik tagja, még kis türelmet kért. Levetette köpenyét, nyakkendőt kötött, zakót húzott. Kezdetjük – mondta ezután. Egy teljes órán át záporoztak kérdései: termodinamikából, elektrokémiából, reakciókinetikából és kolloidikából kérdezett. Jól emlékszem, utolsóként a fugacitásról faggattott. Életem legnehezebb vizsgája volt! Csak anyagszerkezetről, spektroszkópiáról nem esett szó! A vizsga végeztével gratulált. Megkérdeztem: Gyuri (akkor már tegező viszonyban voltunk) spektroszkópiát miért nem kérdeztél, hiszen a disszertációmnak az a témája? Ezt válaszolta: „Minek kérdeztem volna, azt úgyis tudod!”

Később egy professzortársa mesélte, hogy protekciót kért Varsányitól egy rokon diák számára, annak vizsgája előtt. A hallgató ezután a legnehezebb tételt kapta, és a szokásos fél óra helyett

jóval hosszabban faggatta. Sok évvel később munkahelyi főnököm, tudva, hogy jó viszonyban vagyunk Gyurival, ugyancsak azt kérte, hogy protezsáljam lányát a profnál. Elmondtam neki ezt a történetet, és megmondtam, hogy egyébként elvből sem vállalom a kivételezés kérését, de amúgy is csak az ellenkezőjét érném el vele. Főnököm ezt aztán sosem bocsátotta meg.

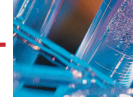
Úgy hozta a sors, hogy rögtön szakmai pályafutásom elején szakmai nézetkülönbség támadt köztem és professzorom, egyben mentorom között. Varsányi Schay Gézával, tanszékvezető elődjével és Dullien nevű tanszéki munkatársukkal közleményt írt oximok Raman-spektroszkópiai vizsgálatáról, amelyek alapján szín-anti izomerpárok szerkezetének hozzárendelését írták le. [1] Vizsgálataik idején még nem működött IR-készülék Magyarországon, ezért a vegyületeket előállító Ocskay György és akkori főnököm, Vargha László professzor* arra kért, hogy IR-spektroszkópiával is vizsgáljam meg ezeket az anyagokat, a Raman-eredményeket megerősítendő.

Elvégezve az IR-méréseket, kiderült, hogy a Raman-adatokból levont következtetések kiderült, hogy a Raman-adatokból levont következtetések voltak (az izomer szerkezetek hozzárendelése az anyagpárokhoz épp a fordítottja a Raman-alapon megállapítottak – főként a mérések gyenge minősége és a mérési módszernek az adott téma vizsgálatára alkalmatlan volta következtében). A számomra igen kínos helyzetből úgy próbáltam szabadulni, hogy megkértem Varsányit, vizsgálja meg mérési eredményeimet és következtéseimet, és legyen társszerzője egy helyesbítő közleménynek. Ő pedig tudóshoz és kutatóhoz méltó elfogulatlansággal és minden nehezítés nélkül belemélyedt érvelésem részleteinek tanulmányozásába, s miután meggyőződött ezek helytállóságáról és érdemben hozzájárult a készülő publikáció megírásához, vállalta a számomra megtisztelő társszerzőséget is. Ez lett első közös publikációnk, [2] amelyet aztán több is követett, és az utolsók előzményeként már ő kért meg, hogy vegyek részt a kutatásaiban, s legyek társszerzője az eredményekről írandó közleményeknek. Ezek az ő fő kutatási területéhez kapcsolódnak: a benzolszármazékok teljes IR-spektrumának (valamennyi elnyelési maximumának) hozzárendelése normálrezgésekhez. [3, 4]

Varsányi elsősorban nagyszerű, a legelvonatbabb témákat is érthetően és lebilincselően előadni tudó oktató volt, és csak másodszorban kutatói alkat. De a spektroszkópiai módszerek szerkezet-kutatási alkalmazásai sem voltak tőle idegenek, és részt vett műegyetemi kollégái e területen folyó kutatásaiban. Egyebek között Oláh Györggyel közös publikációk tanúskodnak e téren elért eredményeiről. [5, 6] Az általa kezdeményezett kutatások a koncentrált gondolkodást követelő, elvont, absztrakciót igénylő problémákra összpontosultak. Különösen érdekelték a kis, szimmetrikus molekulák szerkezeti problémái, amelyek betekintést engedtek az anyagszerkezet legbelső tulajdonságainak, s e tulajdonságok bonyolult összefüggéseinek sokszor csak nehezen érthető és értelmezhető világába. Ezzel függ össze, hogy több száz benzolszármazék normálrezgéseinek hozzárendelését végezte el és írta le fő művében, amely máig a témát művelő kutatók legfontosabb alapmonográfiája. [7, 8] A velem közös cikkeinek tárgyát is ilyen molekulák, a már említett, különbözőképpen szubsztituált benzolszármazékok és szimmetrikus, kis molekulák, közöttük például mukonsavizomerek [9] és az adamantán [10] képezik.

Pedagógusi tevékenységét egyetemi tankönyvek és jegyzetek sora is dokumentálja. Ezekben sikerült nehezen emészthető fo-

* Vargha professzor, a GYKI igazgatója volt Ocskay György aspiránsvezetője, az ő kandidátusi értekezésének témája volt a szobán forgó oximok szintézise és vizsgálata.

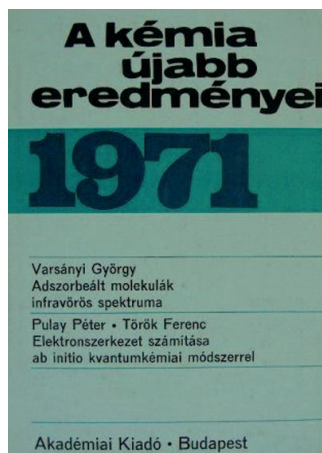
galmakat könnyebben érthető magyarázatokkal emészthetőbbé tenni a hallgatók számára. Egyes bonyolult levezetések egyszerűbb, elegánsabb variánsokkal helyettesítve, a fizikai kémia távoli területeinek jelenségei közötti analógiákra, összefüggésekre rávilágítva segítette diákjait a tanulásban és ismereteik elmélyítésében. A spektroszkópia alkalmazási lehetőségeit más területeken dolgozó vegyészek számára közérthetően bemutató kismonográfija [11] is kiváló ismeretterjesztő kvalitásait dokumentálja.

Közös kutatásaink mellett több évtizedes együttműködés kapcsolta össze Gyurival az Anyag- és Molekulaszerkezeti Munkabizottságban. Ezt a munkabizottságot ő alapította 1965-ben és negyedszázadon át elnöke volt. Az első három évet nem számítva én voltam a munkabizottság titkára, további másfél évtizedig utódja az elnöki poszton. Együtt szerveztük, havi rendszerességgel, a munkabizottságban elhangzott tudományos előadásokat, két-három évente egy-két napos konferenciákat, doktori és kandidátusi „házi védéseket”, külföldi előadók meghívását előadások tartására, szakterületi felméréseket, intézeti szakmai beszámolókat.

A munkabizottság tagjai a megalakuláskor a fizikai kémia akkori legtekintélyesebb kiválóságaiból verbuválódtak. A tagok között volt többek között Náray-Szabó István, Schay Géza, Pócza Jenő, Török Ferenc és Láng László. És Varsányi György sokoldalú támogatásával, a munkabizottságból – nem kis részt az ott tartott előadások nyomán – indult el több kiemelkedő későbbi szak tekintély szakmai karrierje. Közöttük volt, csak néhányukat, az MTA későbbi tagjait említve, Pulay Péter, Kálmán Alajos, Vértes Attila, Hargittai István, Hargittai Magdolna és Náray-Szabó Gábor. A munkabizottsági előadások elősegítették a szakterület fiatal kutatói számára a szakmabeli ismertséget, az előadói gyakorlat megszerzését, szakmai kapcsolatok építésére, együttműködések kezdeményezésére kínáltak lehetőséget. Az előadásokat követő diszkusziókból, javaslatokból és kritikákból ösztönzést, inspirációt nyerhettek további kutatómunkájukhoz, szakmai fejlődésükhöz. Mindebben főszerepe volt a bizottság elnökének, Varsányi Györgynek, aki így az utána jövő kutatógeneráció sok tehetséges képviselőjének segítette kezdeti lépéseit a tudomány világában.

A ritka és mindig hasznos, konstruktív szakmai vitákat leszámítva, a legnagyobb egyetértés volt közöttünk mind tudományos kérdésekben, mind kollégáink kvalitásainak, teljesítményének megítélésében, mind a tudományos közéleti, éppígy az egyetemi oktatással kapcsolatos ügyekben. Egyetlen témában voltak alapvetően ellentétes véleményeink, amely témát ezért beszélgetéseinkben gondosan kerültünk: Varsányi szenvedélyes és elfogult MTK-drukker volt, míg én megrögzött fradistaként gyökeresen másként láttam a labdarúgás eseményeit.

Fő kedvtelése, hobbija a bonyolult elméleti problémák megoldása volt. Egy nehezen hozzárendelhető sáv eredetéről órákat vi-

tázott kollégáival, velem, sőt nem egyszer önmagával is. Egy ilyen otthonról folytatott vitánk kapcsán egy délután többször is fölhívott, utoljára éjfél-tájt, telefonon, hogy kikérje véleményem feltevéseiről. Hasonló szakmai kérdések megvitatására mindig készen állt, akár a leglehetősebb időpontokban, a legalkalmatlanabb pillanatokban is. De, ismétlem, távolról sem volt szakbarbár! Emeltem már zeneszeretétét, zeneesztétikai műveltségét, s hasonlóan széles körű és alapos volt irodalmi és képzőművészeti tájékozottsága is.

Napjait észszerű és szigorú időbeosztással osztotta meg az oktatói és kutatómunka, a tudományos közéleti tevékenység, magánéleti teendői és kedvtelései között. Igen sokoldalú érdeklődés jellemezte. A már említett zene, irodalom, művészetek és a sportok iránti érdeklődése mellett bridzversenyek lelkes résztvevője volt, de jutott ideje kedvenc kutyájára, Fickó sétáltatására is; ez a program is pontosan, mindig ugyanazon időben, időtartammal, előre kijelölt útvonalon zajlott.

Nagyon szeretett utazni, pedánsága és tudásszomja ezen a téren is megmutatkozott. Egy falon lógó világtérképen gombostűkre erősített kis zászlók jeleztek, hogy merre járt már a világban, és célratorően igyekezett kitölteni a még meglévő „fehér foltokat”.

Különleges, bizonyos értelemben talán különös, de mindenképpen tiszteletre méltó, sok tekintetben kiváló ember volt, akitől nagyon sok mindent és nagyon sokat lehetett tanulni. Szerencsésnek tartom magam, hogy ismerhettem és barátomnak tekinthettem.

IRODALOM

- [1] Schay, G.; Varsányi, Gy.; Dullien, F., *Acta Chim. Hung.* (1958) 5, 273.
- [2] Sohár, P.; Varsányi, G.; Vargha, L.; Ocskay, Gy., *Acta Chim. Hung.* (1964) 40, 431–443.
- [3] Varsányi, Gy.; Sohár, P., *Acta Chim. Hung.* (1972) 74, 315–333.
- [4] Varsányi, Gy.; Sohár, P., *Acta Chim. Hung.* (1973) 76, 243–268.
- [5] Oláh, Gy.; Pavláth, A.; Kuhn, I., *Varsányi Gy., Acta Chim. Hung.* (1955) 7, 431.
- [6] Oláh, Gy.; Pavláth, A.; Varsányi, Gy., *J. Chem. Soc.* (1957) 1823–1829.
- [7] Varsányi, Gy., *Vibrational spectra of benzene derivatives.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1969, 1–430.
- [8] Varsányi, Gy., *Assignments for Vibrational Spectra of Seven Hundred Benzene Derivatives*, Vol. 1, 2; Adam Hilger, London, 1974.
- [9] Sohár, P.; Varsányi, Gy., *J. Mol. Structure* (1968) 1(6), 437–448.
- [10] Sohár, P.; Zubovics, Z.; Varsányi, Gy., *Adamantene-Part II: Spectroscopic study.* In “Molecular Structures and Vibrations”. Ed. S. J. Cyvin.; Elsevier, Amsterdam, 1972, 358–362.
- [11] Varsányi Gy., *Adszorbeált molekulák infravörös spektruma.* A Kémia újabb eredményei, 7. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1971.

Cikkgyűjtemény a SARS-Cov-2 vírusról a *ChemistryViews*ban

Tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy a ChemistryViews honlapján az elmúlt két évre vonatkozó angol nyelvű cikkgyűjtemény érhető el:

What we know about the coronavirus?

https://www.chemistryviews.org/details/eZine/11230608/SARS-CoV-2_Virus.html

Jó olvasást kívánunk!

